LINJA-AUTOLIITTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta
Helsinki

Viite: VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta

Linja-autoliiton lausunto ajankohtaisselonteosta

Pyydettynä lausuntona Linja-autoliitto lausuu seuraavaa.

Selonteon perimmäisenä tarkoituksena on Suomen valtiollisen itsenäisyyden turvaaminen ja oikeusjärjestyksen ylläpitäminen. Elinkeinoelämän näkökulmasta tämä on perustana vakaalle ja ennustettavalle toimintaympäristölle. Linja-autoliikenne on keskeinen osa liikennejärjestelmää, joten selonteon perusteella tehtävillä päätöksillä on olennainen merkitys toimialan kannalta.

Selonteossa on arvioitu talous-, elinkeino- ja yritysvaikutuksia, jotka ovat lähtökohtaisesti jo toteutuneita tai mahdollisia seurauksia Venäjän oikeudettomasti aloittamasta hyökkäyssodasta Ukrainassa. Suomen NATO-jäsenyyden seurauksista on linja-autoalan kannalta vaikeaa tunnistaa tekijöitä, jotka voisivat enemmälti vaikuttaa kielteisesti toimialaan. Sen sijaan on syytä korostaa jäsenyyden vakautta ja toimintaympäristön ennustettavuutta lisäävää vaikutusta sekä investointiedellytysten turvaamista, erityisesti sen vuoksi, että linja-autoalalla on tarvetta tehdä tällä vuosikymmenellä miljardiluokan investointeja uuteen ajoneuvokalustoon.

Kyberturvallisuuden näkökulmasta linja-autoalalla on olennaisesti suurempi sietotaso kuin liikennejärjestelmässä keskimäärin. Toimialan yritysrakenne on hajaantunut ja kattaa koko maan. Tietojärjestelmillä on suhteellisesti pienempi merkitys toiminnan jatkuvuuden turvaamisessa kuin muissa liikennemuodoissa. Lähinnä vain laajat ja pitkäkestoiset sähköjakelun katkokset voisivat vaikuttaa liikennöintiin, eikä silloinkaan seurauksena olisi liikennöinnin lamautuminen.

Siltä osin kuin ongelmia aiheutuisi huoltovarmuudesta, ovat riskit joko toteutuneet tai toteutumassa riippumatta Suomen NATO-jäsenyydestä. Huoltovarmuustyötä on tehty johdonmukaisesti vuosikymmenten ajan, joten akuuttiin tilanteeseen varautuminen on lähinnä johtanut joihinkin nopeisiin muutoksiin, joilla ei ole ollut vaikutusta liikennöintiedellytyksiin.

Selonteossa käsitellään myös väestönsuojelua. Linja-autoliikenteen osalta tärkeää korostaa edellä todetun lisäksi, että linja-autoilla voidaan toteuttaa laaja-alaisia ja mittakaavaltaan isoja evakuointeja. Suomessa nyt olevissa linja-autoissa on noin puolen miljoonan istumapaikan yhteenlaskettu kapasiteetti, mikä vastaa noin 10 % Suomen vä-

estöstä – tämä siis yhdellä ajanhetkellä koko maassa. Evakuointikuljetusten pidempikestoista kapasiteettia on voitu mallintaa yhdessä muiden tekijöiden kanssa. Tiestön käytön osalta on lähtökohtaisesti aina vaihtoehtoisia reittejä. Väestön evakuointikyky toki edellyttää sitä, että linja-autoyrityksiä on ja että niillä on ylipäänsä toimintaedellytyksiä koko maan alueella. Kokonaisuutena arvioiden linja-autoalalla on tästäkin näkökulmasta hyvä häiriönsietokyky kaikissa turvallisuustilanteissa.

Selonteossa arvioidaan Suomen NATO-jäsenyyden vaikutuksia myös matkailuelinkeinoon. Siinä missä Venäjä-riskit ovat jo toteutuneet yksittäisten linja-autoyritysten osalta, on NATO-jäsenyyden myönteisenä vaikutuksena matkailuviennin edistymisen mahdollisuudet. Tämäkin päätelmä tukee selonteon tavoitteena olevaa Suomen turvallisuustilanteen vahvistumista ja sen vaikutuksia elinkeinoelämälle.

Mika Mäkilä
toimitusjohtaja